

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง
โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
THE DEVELOPMENT OF ANALYTICAL READING ABILITY IN LITERARY TITLE
NIRAT PHU KHAO THONG BY USING SQ4R METHOD WITH MULTIMEDIA
FOR MATTHAYOMSUKSA 1 STUDENTS

Received: March 28, 2021

Revised: April 26, 2021

Accepted: April 30, 2021

พระปลัดสถาพร ปุ่มเป้า^{1*} กาญจนา วิชญาปกรณ์² และกฤษฎากาญจน์ โตพิทักษ์³
Phrapalad Sathaporn Poompao^{1*} Kanchana Witchayapapakorn² and Kittayakan Topithak³

^{1,2,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร^{1,2,3}Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok, 65000, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: Sathapornp62@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 23 รูป ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) สื่อมัลติมีเดีย วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่า t - test แบบ dependent ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.83, SD = 0.38) และเมื่อนำไปทดลองใช้พบว่ามีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.84/81.74
2. ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, $SD = 0.57$)

คำสำคัญ: วิธีการสอนแบบ SQ4R, สื่อมัลติมีเดีย, การอ่านเชิงวิเคราะห์

Abstract

The purpose of this research was 1) to establish and determine the effectiveness of learning activities to develop the ability to read the literature on the Nirat Phu Khao Thong analytically using the teaching method SQ4R in conjunction with multimedia for the Mathayomsuksa 1 students according to the criteria 80/80, 2) to compare the ability to read the literature on the Nirat Phu Khao Thong analytically by the Mathayomsuksa 1 students before and after organizing learning activities using the SQ4R teaching method in conjunction with the multimedia media, and 3) to study the satisfaction of the Mathayomsuksa 1 students towards learning activities to develop the ability to read the literature on the Nirat Phu Khao Thong analytically using the teaching method SQ4R in conjunction with multimedia. The sample group was consisted of 23 students from the Mathayomsuksa 1 of Sathit Wittayalai Song Phutthachinnarat School, Muang District, Phitsanulok Province with a total 23 learners, which were obtained from Purposive Sampling. The research instruments were 1) lesson plan of literature learning management on the Nirat Phu Khao Thong using the teaching method SQ4R in conjunction with multimedia for the Mathayomsuksa 1 students, 2) multimedia media and literature on the Nirat Phu Khao Thong for the Mathayomsuksa 1 students, 3) analytical reading ability test, and 4) student satisfaction questionnaire with learning activities. The data was analyzed using mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD), and dependent t - test. The results of the research were as follows:

1. The results of studying and probing on the effectiveness of learning activities to develop the ability to read the literature on the Nirat Phu Khao Thong analytically using the teaching method SQ4R in conjunction with multimedia for the Mathayomsuksa 1 students suggested that the quality was at the highest level ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.38$), and when it was tested for implementation, the efficiency was 85.84/81.74.

2. Analytical reading ability of the literature on the Nirat Phu Khao Thong using the teaching method SQ4R in conjunction with multimedia for the Mathayomsuksa 1 students after studying was significantly higher than that of the before studying at the 0.05 level.

3. The results of the students' satisfaction on study the learning activities to develop the ability to read the literature on the Nirat Phu Khao Thong analytically using the teaching method SQ4R in conjunction with the multimedia for the Mathayomsuksa 1 students suggested that it was overall at the highest level ($\bar{X} = 4.66$, $SD = 0.57$).

Keywords: Teaching Method SQ4R, Multimedia, Analytical Reading Ability

บทนำ

วรรณคดีไทยเป็นมรดกทางภาษาที่ควรค่าแก่การศึกษาและอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่ในฐานะมรดกทางภูมิปัญญาของไทย ดังที่ Priewphanich (2009, p. 58) ได้กล่าวว่า วรรณคดี คือ งานประพันธ์ที่ทรงคุณค่า และมีความงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้ทางภาษา ช่วยจรรโลงใจผู้อ่านให้มีจิตใจงดงามตามข้อคิดและคุณค่าที่แฝงอยู่ในวรรณคดีเรื่องนั้นๆ ทำให้มองเห็นคุณค่า และนำมาพัฒนาชีวิตของตนเอง วรรณคดี จึงมีประโยชน์อย่างยิ่งในการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้การเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตราฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (Ministry of Education, 2009, p. 54) ในการเรียนการสอนวรรณคดีจะต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจ ได้แสดงความคิดเห็น และวิจารณ์วรรณคดีอย่างเห็นคุณค่า ชาบซึ่งในความงามของบทประพันธ์ และข้อคิด คติธรรมตลอดจนอุทาหรณ์สอนใจที่ได้จากการศึกษาวรรณคดี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นผู้เรียนจึงจำเป็นต้องเข้าใจเนื้อเรื่องของวรรณคดีที่ศึกษาอย่างซาบซึ้ง โดยอาศัยทักษะพื้นฐานของการอ่าน และการที่จะอ่านวรรณคดีให้เกิดความเข้าใจและซาบซึ้งได้นั้น ผู้เรียนจะต้องมีทักษะความสามารถในการอ่านที่ดีด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะให้ความสำคัญกับวรรณคดีและวรรณกรรม แต่ในปัจจุบันการเรียนการสอนวรรณคดีก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร พบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่อีกมาก เนื่องจากผู้เรียนให้ความสำคัญกับการอ่านวรรณคดีน้อยลง ไม่สนใจหรืออยากเรียนวรรณคดีด้วยความรู้สึกชอบ แต่เรียนเพราะถูกบังคับให้เป็นวิชาที่ต้องเรียน ดังที่ Sajaphan (1997, p. 197) ได้กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการเรียนวรรณคดีเกิดจากผู้อ่านหรือผู้เรียน คือ เรื่องของภาษาที่เป็นศัพท์เฉพาะ ภาษาพื้นสมัย ภาษาถิ่น และภาษาวรรณคดี ซึ่งสาเหตุดังกล่าวนี้ส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความสนใจ ไม่สามารถเข้าถึงความไพเราะของวรรณคดีได้ หรือเรียนเพียงเพื่อนำไปสอบ และไม่สามารถนำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากวรรณคดีไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น หากผู้สอนวรรณคดีละเลยการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ปล่อยให้วรรณคดีเป็นเรื่องยากและไกลตัวผู้เรียน ท้ายที่สุดแล้ววรรณคดีไทยก็คงเป็นเพียงโบราณวัตถุที่เก็บรักษาไว้เพื่อเป็นสื่อแสดงความสำเร็จรุ่งเรืองของวัฒนธรรมทางภาษาในอดีต แต่กลับไม่ได้รับการอ่านด้วยใจรักอย่างซาบซึ้งและจริงจัง

ปัจจุบันการเรียนการสอนวรรณคดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ก็เกิดปัญหาในลักษณะดังกล่าวเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้แก่ นางสาววันเพ็ญ รอดพ่าย ครูโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช เกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดีที่ครูผู้สอนพบว่ามีปัญหามากที่สุด จากการสัมภาษณ์ พบว่า ด้วยบริบทที่เป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับสามเณรโดยเฉพาะ ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมที่แตกต่างกัน ปัญหาการเรียนวรรณคดีส่วนใหญ่ คือ ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ เมื่ออ่านเสร็จแล้วไม่สามารถจำแนกแยกแยะองค์ประกอบสำคัญต่างๆ ที่อ่านได้ ไม่มีนิสัยรักการอ่าน ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน เมื่อถึงสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม โดยเฉพาะวรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง ซึ่งถูกกำหนดให้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้เรียนจะเกิดความเบื่อหน่าย และไม่ให้ความสนใจ เนื่องจากเนื้อหาของเรื่องมีความยาว และแต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองทั้งเรื่อง ทำให้เข้าใจยาก เพราะต้องอาศัยการแปลความจากบทประพันธ์เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหา ทำให้ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องไม่ได้ ไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ หรือรู้คำศัพท์แต่อธิบายเนื้อหาไม่ได้ อีกทั้งยังมองว่าเป็นเรื่องไกลตัวไม่เกี่ยวข้องกับปัจจุบัน ส่งผลให้วิเคราะห์ และวิจารณ์ถึงความงามทางภาษา ภาพพจน์โวหารต่างๆ และสาระสำคัญอันเป็นแก่นแท้ของวรรณคดี อีกทั้งประเมินคุณค่าและแสดงความคิดเห็นที่ได้รับจากการอ่านวรรณคดี เช่น ข้อคิด คติคำสอน หรือสิ่งสะท้อนต่างๆ ที่กวีได้สอดแทรกไว้ในเรื่องออกมาไม่ได้

จากปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดี และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวรรณคดี วิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ทำให้ผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนมีปัญหาในการอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นสาเหตุและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดี ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งปัญหาที่เกิดจากตัวของผู้เรียนเองที่ไม่ให้ความสำคัญต่อการอ่าน ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานในการสร้างความรู้ และความเข้าใจในการเรียนวรรณคดี ดังที่ Ministry of Education (2009, p. 40) ได้กล่าวว่า ปัญหาของผู้เรียนโดยส่วนใหญ่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า มีข้อบกพร่องในการอ่านเชิงวิเคราะห์อยู่มาก เนื่องจากไม่สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์สิ่งที่อ่าน ขาดทักษะในการจับใจความสำคัญของผู้เขียนที่ส่งมายังผู้อ่าน อาจเป็นเพราะครูผู้สอนไม่สามารถเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม ในการฝึกนักเรียนให้สามารถอ่านเชิงวิเคราะห์ได้

สำหรับปัญหาสำคัญอีกด้านที่ส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับผู้เรียนก็คือ ในด้านของครูผู้สอน ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิด ปัญหา โดยสาเหตุที่มาจาก การไม่พัฒนารูปแบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ หรือเทคนิควิธีการสอนแบบใหม่ๆ ที่สามารถตอบสนอง ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน การพัฒนานวัตกรรม และการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ที่ทันสมัย เพื่อช่วยให้เราให้ผู้เรียน เกิดความสนใจ กระตุ้นความพยายามตั้งใจที่จะอ่าน และอยากเรียนวรรณคดีมากยิ่งขึ้น จึงจะทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญ ของการเรียนวรรณคดีให้เห็นถึงคุณค่า และประโยชน์ที่ได้รับอย่างแท้จริง ดังที่ Meeboonya (2015, p. 4) ได้กล่าวถึงปัญหาของ ครูผู้สอนภาษาไทย สรุปได้ว่า ครูส่วนใหญ่ยังคงจัดการเรียนการสอนโดยยึดตัวเองเป็นสำคัญ ใช้สื่อการเรียนการสอนในระดับที่ น้อยมาก รวมทั้งการวัดและประเมินผลที่เน้นในด้านความรู้ความจำ สาเหตุเหล่านี้เกิดจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในการนำ รูปแบบการสอน และเทคนิคการสอนแบบใหม่ๆ ที่มีความหลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดความรู้ ความเข้าใจในการผลิตและใช้สื่อ

ดังนั้น การเรียนการสอนวรรณคดีให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการสอนของครูด้วย เพราะครูผู้สอนเป็น ผู้มีอิทธิพลต่อการอ่านวรรณคดีของผู้เรียน ครูจึงต้องรู้จักปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการสอนใหม่ให้เกิดความหลากหลายมากขึ้น เพราะการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนต่างๆ จะช่วยให้ครูผู้สอนมีแนวทางพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมี ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ในปัจจุบันมีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา เช่น การสอนแบบ 4 MAT, เทคนิค KWL Pius, เทคนิค CIRC, วิธีการสอนแบบ SQ4R, และกลวิธี SQP2RS เป็นต้น เมื่อพิจารณาถึงเทคนิควิธีการสอนที่จะมาช่วยแก้ปัญหา การอ่านเชิงวิเคราะห์ ในการเรียนวรรณคดี คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการ เรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาประสิทธิภาพการอ่าน มีวิธีการสอนอ่านที่เป็นระบบขั้นตอนชัดเจน ซึ่งจะช่วยพัฒนาความสามารถใน การอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังที่ Luesopha (2012, p. 5) ได้กล่าวว่าวิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการอ่านในการสร้างความรู้และความคิด ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ สามารถ คัดเดาหลักการของเรื่องที่อ่านได้ รวมทั้งจดจำสิ่งที่อ่านได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ และ Sinthaphanon (2011, p. 227) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนแบบ SQ4R ว่าผู้เรียนจะได้ฝึกอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน โดยตั้งคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อให้รู้คำตอบหลังจากที่อ่านเสร็จแล้ว สามารถสรุปใจความสำคัญ และแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่านได้

ด้วยจุดเด่นและข้อดีของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังเช่น งานวิจัยของ Mankhong (2017) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน เชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนด้วยกิจกรรม การเรียนรู้ ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อ กิจกรรมการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ Sukcharoen (2018) ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิง วิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้เทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ ผลการวิจัย

พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานได้สูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R ที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี ผู้วิจัยยังได้เห็นถึงความสำคัญของการใช้สื่อเทคโนโลยีมาประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสื่อมัลติมีเดียถือว่ามีความเหมาะสมกับผู้เรียนในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก และตอบสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ช่วยให้ครูผู้สอนออกแบบบทเรียนที่ตอบสนองต่อผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังที่ Sutthirat (2018, p. 485) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อมัลติมีเดีย สรุปได้ว่า มัลติมีเดียเป็นสื่อประสมที่มีทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และตัวอักษรที่นำเสนอผ่านทางคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นตัวควบคุมการผลิต และจัดเนื้อหาให้เกิดความรู้เป็นเรื่องเดียวกัน จึงทำให้เกิดความชัดเจนสามารถดึงดูดความสนใจสื่อความหมายได้ดี รวดเร็ว เข้าใจง่าย และทำให้ผู้เรียนรู้สึกไม่เบื่อหน่าย

จากความเป็นมาของปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดี และปัญหาการอ่านเชิงวิเคราะห์ รวมทั้งเทคนิครูปแบบวิธีการสอนแบบ SQ4R และการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก อันเป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและครูผู้สอน และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

สมมติฐานของการวิจัย

ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 23 รูป ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีคุณภาพเท่ากับ ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.38$)
2. สื่อมัลติมีเดีย วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นลักษณะสื่อผสมโดยใช้โปรแกรม Power Point ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดีโอ และปฏิสัมพันธ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมของสื่อมัลติมีเดีย พบว่า มีคุณภาพเท่ากับ ($\bar{X} = 4.80$, $SD = 0.40$)
3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Pre - test and Post - test) แบบปรนัยชนิดเลือกคำตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นใช้สูตรการคำนวณของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ($KR - 20$) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาร์ค ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.76

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre - test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน เชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง
2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 9 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง (แผนที่ 3 ใช้เวลา 2 ชั่วโมง) รวมเป็น 10 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนเอง
3. ทำการทดสอบหลังเรียน (Post - test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง
4. ทำการสอบถามความพึงพอใจ ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 15 ข้อ โดยใช้เวลาในชั่วโมงที่ทำการทดสอบหลังเรียน
5. ตรวจสอบให้คะแนนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียน และการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ($t - test$ Dependent) เพื่อหาความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ไปทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลความหมายรายชื่อ

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และสื่อมัลติมีเดีย เพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 9 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง (แผนที่ 3 ใช้เวลา 2 ชั่วโมง) รวมทั้งหมด 10 ชั่วโมง โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ตรวจสอบและประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ และสื่อมัลติมีเดีย พบว่า มีคุณภาพเท่ากับ ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.38$) และเมื่อนำไปทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 23 รูป เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลปรากฏดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80

จำนวน	คะแนนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					ประสิทธิภาพ ระหว่างเรียน	ประสิทธิภาพ หลังเรียน
	แผนที่ 1	แผนที่ 2	แผนที่ 3	แผนที่ 4	แผนที่ 5	(E ₁)	(E ₂)
คะแนนเต็ม	36	20	60	16	36		
คะแนนเฉลี่ย	28.52	16.00	52.96	13.22	32.43	264	30
เฉลี่ยร้อยละ	79.23	80.00	88.26	82.61	90.10		
จำนวน	คะแนนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					ประสิทธิภาพ ระหว่างเรียน	ประสิทธิภาพ หลังเรียน
	แผนที่ 6	แผนที่ 7	แผนที่ 8	แผนที่ 9		(E ₁)	(E ₂)
คะแนนเต็ม	20	16	40	20		264	30
คะแนนเฉลี่ย	17.74	13.70	35.57	16.48		226.61	24.52
เฉลี่ยร้อยละ	88.70	85.60	88.91	82.39		85.84	81.74
					(E ₁) = 85.84	(E ₂) = 81.74	

จากตาราง 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 85.84/81.74 ดังนั้นกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏดังตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ก่อนและหลังการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การทดสอบ	$\bar{X}$	SD	$\bar{D}$	S. D. _D	t	Sig. (1 - tailed)
ก่อนเรียน	9.39	1.77	15.13	2.91	24.91 *	.00
หลังเรียน	24.52	2.43				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทองโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 9.39 คะแนน และ 24.52 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ผลปรากฏดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ด้านที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
1	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.69	0.46	มากที่สุด
2	ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	4.56	0.55	มากที่สุด
3	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.73	0.59	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		4.66	0.57	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, $SD = 0.57$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, $SD = 0.46$) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $SD = 0.55$) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, $SD = 0.59$)

สรุปและอภิปรายผล

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.38$) และเมื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.84/81.74 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และสื่อมัลติมีเดีย ด้วยกระบวนการตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สารที่ 1 การอ่าน และสารที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ได้ศึกษาองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และวิธีการสอนแบบ SQ4R และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R รวมถึงเอกสาร ทฤษฎี และกระบวนการสร้างและพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย จากนั้น นำเนื้อหาของวรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง มาออกแบบพัฒนาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย จำนวน 9 แผน 10 ชั่วโมง และได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำไปทดลองใช้ (Try – Out) หาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบ 1:1 จำนวน 3 รูป ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา ความยากง่ายของเนื้อหา ความเหมาะสมของ กิจกรรม และระยะเวลาที่ใช้ และได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง คือ การสะกดคำผิด ขนาด และสีของตัวอักษร และจำนวนเวลาที่ใช้ ในการทำกิจกรรม จากนั้นนำไปหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบ 1:100 จำนวน 23 รูป ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการนำข้อบกพร่องต่างๆ จากการทดลองก่อนนำไปใช้จริงมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างมีระบบ และมีขั้นตอนตามหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง จึงทำให้กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป และเมื่อนำไปหาประสิทธิภาพกับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 23 รูป ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.84/81.74 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonterm (2017) ที่ได้ศึกษาการเปรียบเทียบ ความสามารถในการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC ผลการวิจัย พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ด้วยการจัดกิจกรรมแบบ SQ4R และแบบ CIRC มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 88.42/85.66 และ 84.54/82.76 ตามลำดับ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และ สอดคล้องกับ Krueanan (2016) ได้พัฒนาชุดการสอนมัลติมีเดียเสริมทักษะการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า ชุดการสอนมัลติมีเดียเสริมทักษะการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 81.25/82.25 จากผลการวิจัยจึงสรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้จัดการ เรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้

2. ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยก่อน เรียน เท่ากับ 9.39 และ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 24.52 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้ทำ การสังเคราะห์ขั้นตอนของวิธีการสอนแบบ SQ4R ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 สำรวจ (S - Survey) เป็นการอ่านสำรวจ แบบคร่าวๆ ขั้นที่ 2 ตั้งคำถาม (Q - Question) เป็นการตั้งคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่าน ขั้นที่ 3 อ่านอย่างรอบคอบ (R1 - Read) เป็นการอ่านอย่างละเอียดเพื่อค้นหาคำตอบที่ตั้งไว้ ขั้นที่ 4 จดบันทึก (R2 - Record) เป็นการบันทึกคำตอบ และสาระสำคัญของ เรื่องอ่าน ขั้นที่ 5 สรุปใจความสำคัญ (R3 - Recite) เป็นการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ขั้นที่ 6 วิเคราะห์ (R4 - Reflect) เป็นการวิเคราะห์ วิเคราะห์เรื่องที่อ่าน และแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิธีการสอนแบบ SQ4R ทำให้ผู้เรียนมีขั้นตอนและ จุดมุ่งหมายในการอ่านและศึกษาวรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง ที่เป็นระบบชัดเจน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ วิเคราะห์ และ

แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้นำเนื้อหาของวรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง มาออกแบบเป็นสื่อมัลติมีเดียที่ทันสมัย ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดีโอ และปฏิสัมพันธ์ ที่ช่วยให้ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ผู้เรียนจึงเกิดความสนใจ ไม่รู้สึกเบื่อหน่าย และสามารถเข้าไปทบทวนเนื้อหาที่เรียนย้อนหลังได้ตลอดเวลา ผ่านการสแกน QR - Code บนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน เป็นต้น จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังที่ Sribualuang (2016) ได้พัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด พบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน จากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ Mankhong (2017) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ Honghem (2017) ได้พัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด พบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในการอ่านได้ดียิ่งแล้ว สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากเป็นการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง ซึ่งผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาเกี่ยวกับการอ่านวรรณคดีเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งเป็นสื่อเทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัย เหมาะสำหรับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน สามารถดึงดูดความสนใจสื่อความหมายได้รวดเร็ว และเข้าใจง่าย ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดีย จึงพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดีเรื่องนิราศภูเขาทอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนของผู้เรียนได้สูงขึ้น

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 23 รูป ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ และได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และเมื่อนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, $SD = 0.57$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.69 ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.56 และด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.73 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมากอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังที่ Sutthirat (2018, p. 485) ได้กล่าวว่า สื่อมัลติมีเดียเป็นสื่อประสมที่มีทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และตัวอักษร สามารถดึงดูดความสนใจสื่อความหมายได้ดี รวดเร็ว เข้าใจง่าย และทำให้ผู้เรียนรู้สึกไม่เบื่อหน่าย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sukcharoen (2018) ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ด้วยการจัดการเรียนรู้เทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การนำกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการอ่านสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจอย่างชัดเจน และก่อนเริ่มทำกิจกรรมในช่วงแรกผู้สอนควรอธิบายวิธีการอ่านแบบ SQ4R ในแต่ละขั้นให้ผู้เรียนได้รับทราบ
2. ในขั้นตั้งคำถาม (Q – Question) ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดในการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนได้ค้นหาคำตอบ และพบประเด็นสาระสำคัญต่างๆ จากเรื่องที่อ่านได้อย่างครอบคลุม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง
3. การแบ่งกลุ่มนักเรียนในการทำกิจกรรม โดยคละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน เพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มช่วยกันระดมความคิด มีส่วนร่วมในการทำผลงาน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น ครูผู้สอนต้องพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่ม เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน โดยให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และคอยให้ความช่วยเหลือผู้เรียนทุกกลุ่มให้อย่างทั่วถึง
4. ในขั้นวิเคราะห์ (R4 – Reflect) เพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นสรุปเนื้อหาสาระจากเรื่องที่อ่าน ทั้งจากการทำกิจกรรมเดี่ยว และการทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนยังขาดความมั่นใจในการพูดแสดงความคิดเห็น เพราะกลัวว่าตนเองจะพูดผิด ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้กำลังใจ และสร้างบรรยากาศให้ผ่อนคลาย เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกวางใจกล้าที่จะพูดแสดงความคิดเห็นของตนออกมาอย่างแท้จริง
5. การนำสื่อมัลติมีเดียวรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้ในการเรียนการสอน ครูผู้สอนและผู้เรียนควรมีความรู้พื้นฐานในการใช้งานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เป็นอย่างดี เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ไปพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์กับวรรณคดีเรื่องใหม่ และผู้เรียนระดับชั้นอื่นๆ
2. ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อการเรียนรู้อื่นๆ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) อินโฟกราฟิกส์ (Infographic) เป็นต้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายและตอบสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
3. เนื่องจากผู้เรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นสามเณร สังกัดโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งต้องปฏิบัติตามให้ส่ำรวมเหมาะสมกับเพศสมณะ การนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่สามเณร ควรพิจารณาปรับปรุงกิจกรรมในบางขั้นตอนของวิธีการสอนแบบ SQ4R ให้มีความสนุกสนานยิ่งขึ้น เช่น การแสดงบทบาทสมมุติ การใช้ท่าทางประกอบ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ ได้รับทุนสนับสนุนทุนวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

References

- Boonterm, A. (2017). *A comparison of the analytical Thai language reading ability of Mathayomsuksa 3 between the SQ4R learning activity and the CIRC learning activity* (Master thesis). Chaiyaphum: Chaiyaphum Rajabhat University. [in Thai]
- Honghem, C. (2017). *Development of analytical reading ability of Mathayomsuksa 2 students using the SQ4R teaching method in conjunction with a mind map* (Master thesis). Nakhon Pathom: Silpakorn University. [in Thai]
- Krueanan, T. (2016). *A multimedia teaching set to enhance reading skills for elementary school students* (Master thesis). Pathum Thani: Rajamangala University of Technology Thanyaburi. [in Thai]
- Luesopha, M. (2012). *Development of reading comprehension by teaching method SQ4R, Thai language department, Mathayomsuksa 1* (Master thesis). Maha Sarakham: Rajabhat Maha Sarakham University. [in Thai]
- Mankhong, J. (2017). *Development of learning activities using the SQ4R reading teaching method in conjunction with mind mapping techniques to promote analytical reading ability for Mathayomsuksa 2* (Independent Study). Phitsanulok: Naresuan University. [in Thai]
- Meeboonya, W. (2015). *Development of Computer-Aided Teaching, Thai language department on the drama of Ngo Pa for Prathomsuksa 4 students* (Master thesis). Nakhon Pathom: Silpakorn University. [in Thai]
- Ministry of Education. (2009). *Indicators, core and subject matter. Thai language department according to the Basic Education Core Curriculum 2008*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. [in Thai]
- Priewphanich, R. (2009). Petch Nam Ake in Thai literature. *Ramkhamhaeng Journal*, 26(1), 42-60. [in Thai]
- Sajaphan, R. (1997). *Colors of literature*. Bangkok: Ton Aor Grammy Company. [in Thai]
- Sinthaphanon, S. (2011). *Organizing the learning process: focus on the learners according to the Basic Education Core Curriculum* (2nd ed.). Bangkok: Aksorn Charoen Tat. [in Thai]
- Sribualuang, J. (2016). *A study of analytical reading ability of Mathayomsuksa 2 students from SQ4R learning management together with mind mapping* (Master thesis). Nakhon Ratchasima: Nakhon Ratchasima Rajabhat University. [in Thai]
- Sukcharoen, S. (2018). *Development of analytical reading achievement of Prathomsuksa 5 Students by managing the SQ4R technique with local literature of Southern Isan* (Master thesis). Nakhon Pathom: Silpakorn University. [in Thai]
- Sutthirat, C. (2018). *80 Innovative learning management which focuses on students as a priority* (8th ed.). Nonthaburi: P Balans Design and Printing. [in Thai]